

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นการวางรากฐานที่สำคัญให้กับชีวิตมนุษย์ เนื่องจากการศึกษาเป็นสิ่งที่หนึ่งที่ทำหน้าที่ในการหล่อหลอม และปลูกจิตสำนึกให้บุคคลเกิดการพัฒนาเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ สังคมไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนบทบาทมาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเน้นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสการเรียนรู้ให้ประชาชน และมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง และผสมกลมกลืนไปกับวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละช่วงอายุ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา จนเป็นผู้มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต มีความรู้พื้นฐานที่เพียงพอสำหรับประกอบสัมมาอาชีพ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ก, หน้า 60 – 61)

เป็นที่ทราบกันดีว่า การพัฒนามนุษย์นั้นควรกระทำตั้งแต่วัยแรกเกิด ปัจจุบันการจัดการศึกษาจึงมุ่งความสำคัญในระดับปฐมวัย ทั้งนี้เพื่อวางรากฐานให้กับเด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ และสอดคล้องกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ – จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา โดยเฉพาะด้านสติปัญญานั้นเป็นส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาพัฒนาการด้านอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดความฉลาดทางสติปัญญาไว้หลายด้าน ได้แก่ ความฉลาดทางสติปัญญา (IQ: Intelligence Quotient) ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ: Emotional Quotient) ความฉลาดทางการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ: Adversity Quotient) ความฉลาดทางคุณธรรม จริยธรรม (MQ: Moral Quotient) ความฉลาดทางสังคม (SQ: Social Quotient) นอกจากนี้สติปัญญายังแสดงออกจากการใช้ภาษา หรือพัฒนาการทางภาษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนามนุษย์ เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่สำคัญของกระบวนการคิด และเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน ซึ่งมนุษย์ต้องใช้ประกอบกิจกรรมทุกอย่างเพื่อความเข้าใจกับผู้อื่น และเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจตนเอง

จากการศึกษารายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย (นิชรา เรืองดารกานนท์, 2551) พบว่าการสำรวจและการศึกษาวิจัยระดับพัฒนาการของเด็กไทยซึ่งเป็นข้อมูลระดับชาติหลายครั้งในช่วง 5 – 10 ที่ผ่านมา เริ่มจากการสำรวจสถานะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทยครั้งที่ 1 ในช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2535 ได้มีการประเมินพัฒนาการเด็กช่วงปฐมวัย

ด้วยแบบประเมินคัดกรองอย่างง่าย ๆ ซึ่งดัดแปลงมาจาก DDST (Denver Developmental Screening Test) ผลที่ได้พบว่าเด็กมีปัญหาพัฒนาการล่าช้าค่อนข้างมากในด้านภาษาหลังจากนั้นได้มีการศึกษาสำรวจระดับพัฒนาการเด็กอีกหลายครั้ง ได้แก่ การสำรวจสภาวะสุขภาพประชาชนโดยการตรวจร่างกาย พ.ศ. 2539 – 2540 การสำรวจสภาวะสุขภาพ พัฒนาการและการเจริญเติบโตเด็กปฐมวัย ของสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเริ่มครั้งแรกในปี พ.ศ. 2542 และมีการสำรวจต่อเนื่องอีก 2 ครั้ง ครั้งล่าสุดคือในปี พ.ศ. 2550 นอกจากนี้ยังมีโครงการวิจัยพัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทยศึกษาในปี พ.ศ. 2544 พบว่าผลการสำรวจทุกครั้งมีข้อสรุปสอดคล้องตรงกันว่า เด็กไทยจำนวนมากมีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้า และผลการสำรวจโดยสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ที่ใช้ Denver II ในการประเมินปี พ.ศ. 2550 พบว่าขนาดของปัญหาไม่ลดลง ปัญหาทางภาษาดังกล่าวส่งผลกระทบต่ออนาคตการศึกษาของเด็กไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาในการเรียนรู้ ตลอดจนปัญหาการเขียนที่พบในปัจจุบัน

ปัจจุบันนักการศึกษา นักวิชาการ ตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่ทางการศึกษาจึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กในปัจจุบัน แนวคิดทฤษฎีหนึ่งที่ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางสำคัญการพัฒนาเด็กมากกว่าสองทศวรรษ คือ ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ผู้ซึ่งกำหนดแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาสติปัญญาของเด็ก และได้แบ่งความฉลาดทางปัญญาของเด็กออกเป็น 7 ด้าน และในเวลาอีกสิบปีต่อมา เขาได้เพิ่มปัญญาอีกหนึ่งด้านเป็น 8 ด้าน ซึ่งได้แก่ ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence) ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical Mathematical Intelligence) ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (Interpersonal Intelligence) ปัญญาด้านการรู้จิตใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) และปัญญาด้านธรรมชาติวิทยา (Naturalist Intelligence) (Gardner, 2004, pp. 8 – 24) เนื่องจากทฤษฎีของการ์ดเนอร์มีรูปแบบการเรียนรู้ที่พยายามอธิบายว่าบุคคลจะใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาหรือออกแบบผลิตผลอย่างไร ซึ่งต่างจากรูปแบบของทฤษฎีอื่นซึ่งมักจะเน้นที่กระบวนการของการเรียนรู้ (อารี สัณห์วี, 2543, หน้า 13) นอกจากนี้การ์ดเนอร์ยังได้ระบุแนวความคิดที่มีต่อความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์แต่ละด้านว่ามีความสำคัญเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะโดดเด่นในด้านไหนบ้าง แล้วแต่ละด้านผสมผสานกันแสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใด เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป

จึงได้มีผู้สนใจและศึกษาความสามารถทางสติปัญญาแต่ละด้านของการ์ดเนอร์อย่างแพร่หลาย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวคิดของการ์ดเนอร์ไปใช้ในการศึกษา พบว่า มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลาย สามารถสรุปได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรก นำแนวคิดพหุปัญญาไปใช้เป็นตัวแปรตาม และเป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสามารถทางสติปัญญา ลักษณะของนวัตกรรมที่สร้างขึ้นนั้นมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่างเด็กกับผู้ปกครองตามแนวคิดพหุปัญญา (ภัทราวรรณ จันทร์เนตร์, 2551) การพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการตามแนวคิดพหุปัญญา (สมศรี บัวอาจ, 2551) เป็นต้น โดยผลการพัฒนาในกลุ่มแรก พบว่านักเรียนพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้นกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

กลุ่มที่สอง เป็นการพัฒนาเครื่องมือวัดความสามารถทางพหุปัญญา โดยการพัฒนาเครื่องมือวัดพหุปัญญาแตกต่างกันทั้งในส่วนของคุณลักษณะที่มุ่งวัด และกลุ่มเป้าหมายของการวัด กลุ่มมุ่งคุณลักษณะที่มุ่งวัด แบ่งเป็น การวัดลักษณะความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน และการวัดลักษณะความฉลาดพหุปัญญาเพียง 7 ด้าน กลุ่มมุ่งเป้าหมายในการวัดแบ่งเป็น กลุ่มเป้าหมายในระดับประถมศึกษา และกลุ่มเป้าหมายในระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือวัดความสามารถทางพหุปัญญาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (หนึ่งฤทัย จินดาทัย, 2546) และ การพัฒนาเครื่องมือวัดความสามารถทางสติปัญญาระดับมัธยมศึกษา (อัญชลี ศรีกลชาญ, 2546) โดยผลการพัฒนาเครื่องมือวัดพบว่า เครื่องมือที่สร้างมีค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม มีการตรวจสอบค่าความตรง และค่าความเที่ยง ตลอดจนเกณฑ์ปกติที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของเครื่องมือวัดผลที่ดี

กลุ่มสุดท้าย เป็นการศึกษาแนวคิดพหุปัญญาในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การหาความสัมพันธ์ระหว่างพหุปัญญากับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (สฤณี ปานดำ, 2550) และการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์การเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ณัฐพงศ์ อภิวงศ์วาร, 2550) โดยผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการตามความมุ่งหมายของการวิจัยในระดับดีขึ้นก่อนการวิจัย

ผลการวิเคราะห์งานวิจัยทั้ง 3 กลุ่มพบว่ามีการศึกษาแนวคิดพหุปัญญาในระดับอนุบาล เฉพาะด้าน ซึ่งด้านการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินตามแนวคิดทางพหุปัญญาสำหรับปฐมวัยนั้น ยังไม่มีปรากฏ

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจสร้างและพัฒนาเครื่องมือประเมินปัญญาทางภาษา (Linguistic Intelligence) ตามทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ สำหรับเด็กปฐมวัยเนื่องจากภาษาถือเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ความคิดต่าง ๆ จะถ่ายทอดสู่กันโดยผ่านทางภาษา (นภเนตร ธรรมบวร, 2540, หน้า 113) ดังนั้นการที่เด็กมีปัญญาทางภาษาที่ดีก็จะช่วยพัฒนาพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กด้วย สำหรับเครื่องมือในการประเมินปัญญาทางภาษาของเด็กปฐมวัยนั้นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยนำไปใช้เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการทางสติปัญญาด้านภาษาของเด็กแต่ละคนเพื่อหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม การสร้างเครื่องมือประเมินปัญญาทางภาษาในครั้งนี้จึงก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาปฐมวัย เพราะเครื่องมือดังกล่าวนี้ นอกจากจะเป็นเครื่องมือหนึ่งสำหรับการประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัยแล้ว จากวิธีการสร้างและพัฒนาดังที่กล่าวในงานวิจัยยังสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือประเมินทางปัญญาทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย และระดับชั้นอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างเครื่องมือประเมินปัญญาทางภาษาตามทฤษฎีพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือประเมินปัญญาทางภาษาตามทฤษฎีพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย
3. เพื่อสร้างปกติวิสัยของเครื่องมือประเมินปัญญาทางภาษาตามทฤษฎีพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้เครื่องมือประเมินความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ พร้อมเกณฑ์ปกติ และคู่มือ เพื่อนำไปใช้ประเมินความสามารถทางพหุปัญญาที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
2. ได้แนวทางในการพัฒนาเครื่องมือที่เหมาะสมในการประเมินความสามารถทางสติปัญญาด้านภาษาสำหรับครู นักการศึกษา หรือนักวิชาการ ไปใช้ในการพัฒนาเครื่องมือในระดับชั้นอื่น

3. เป็นการขยายองค์ความรู้ทางปัญญา ตามแนวคิด ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์
สู่การปฏิบัติในระดับปฐมวัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับชั้นอนุบาล อายุ 5 – 6 ปี
ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัด คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. เนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ คือ ความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษา (Linguistic
Intelligence) ซึ่งเป็นลักษณะทางพหุปัญญาด้านหนึ่งตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ โดยผู้วิจัย
กำหนดลักษณะพหุปัญญาทางภาษา จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์
เป็นหลัก ลักษณะทางภาษาดังกล่าวแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 2.1 การตอบสนองต่อความหมายของคำ
- 2.2 การตอบสนองต่อคำสั่ง
- 2.3 ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- 2.4 การตอบสนองต่อการรับรู้

เนื้อหาดังกล่าวใช้รูปแบบของเครื่องมือในการประเมิน เน้นการประเมินตามสภาพจริง
โดยใช้แบบประเมินการปฏิบัติ (Performance Test) และแบบประเมินตอบปากเปล่า (Oral Test)
เป็นหลักในการประเมิน จำนวน 4 ฉบับ ใช้การประเมินโดยครูและผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการประเมิน
โดยเป็นผู้ดำเนินการประเมิน และอ่านคำสั่งรวมทั้งข้อคำถามให้กับเด็ก

3. การสร้างแบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อความหมายของคำ
ได้นำคำศัพท์เพื่อใช้ในการประเมินจากบัญชีคำศัพท์เด็กเล็ก (กรมวิชาการ, 2531) และพัฒนา
คำศัพท์จากบริบทของท้องถิ่นที่ได้กาศัยอยู่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พหุปัญญาของเด็กปฐมวัย หมายถึง สติปัญญาความสามารถที่หลากหลายของเด็ก
ในช่วงอายุ 5 – 6 ปี ได้แก่ ด้านภาษา ด้านดนตรี ด้านตรรกะ – คณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์
ด้านร่างกาย – การเคลื่อนไหว ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเข้าใจตนเอง และด้านธรรมชาติวิทยา
ซึ่งปัญญาดังกล่าวเกิดจากการถูกควบคุมโดยสมองแต่ละส่วน และการพัฒนาสมองต้องได้รับ
การเลี้ยงดูจากสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

2. ปัญญาด้านภาษาของเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถทางด้านภาษาของเด็กอายุ 5 – 6 ปี ซึ่งครอบคลุมลักษณะความสามารถทางภาษา 4 ลักษณะดังนี้

2.1 การตอบสนองต่อความหมายของคำ หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการอธิบายของคำด้วยการบอกเล่าเรื่องราว แสดงท่าทางประกอบ ให้สอดคล้องกับคำพูดตามเวลาที่กำหนด

2.2 การตอบสนองต่อคำสั่ง หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการปฏิบัติตามข้อความที่ถูกกำหนดไว้เพื่อให้ปฏิบัติ โดยการแสดงท่าทาง หรือพฤติกรรมให้สอดคล้องกับข้อความนั้น ๆ ตามเวลาที่กำหนด

2.3 ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยในการใช้ภาษาได้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้บุคคลตามสถานการณ์นั้นปฏิบัติตามด้วยการใช้คำพูดหรือการแสดงท่าทางที่สอดคล้องกับคำพูดนั้น ๆ โดยใช้การสื่อสาร 4 ลักษณะดังนี้

2.3.1 การโน้มน้าว หมายถึง การใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยต่อสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังกระทำตาม หรือคล้อยตามในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ

2.3.2 การกระตุ้น หมายถึง การใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยต่อสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกตัว หรือใช้คำพูดเพื่อเตือนให้ผู้ฟังกระทำในสิ่งที่ผู้พูดต้องการ

2.3.3 การชักชวน หมายถึง การใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยต่อสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นในทางเชิญชวน ชี้ชวน หรือแนะนำให้ผู้ฟังปฏิบัติตามหรือปฏิบัติร่วมกันกับสิ่งที่ผู้พูดต้องการ

2.3.4 การขอร้อง หมายถึง การใช้คำพูดของเด็กปฐมวัยต่อสถานการณ์ที่กำหนดเพื่อขอให้ผู้ฟังในสถานการณ์นั้นให้ความช่วยเหลือ หรือพูดเพื่อให้ผู้ฟังในสถานการณ์นั้นปฏิบัติตามที่ร้องขอ

2.4 การตอบสนองต่อการรับรู้ หมายถึง ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยในการแสดงออก หรือการแสดงปฏิกิริยาตอบสนองจากการสื่อความหมายโดยใช้เสียงที่มีลักษณะต่างกัน ทั้งเสียงที่เกิดจากธรรมชาติ และเสียงที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งการตอบสนองต่อการรับรู้มี 5 ลักษณะ ดังนี้

2.4.1 การแสดงท่าทาง หมายถึง การแสดงออกของเด็กปฐมวัยด้วยการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายให้สอดคล้องหรือสัมพันธ์กับจังหวะ ทำนอง และเนื้อหาของเพลงที่กำหนด

2.4.2 การเลียนเสียง (Sounds) หมายถึง การแสดงออกของเด็กปฐมวัยด้วยการใช้เสียงสร้างคำที่มีลักษณะเดียวกันกับเสียงที่ได้ยินจากเสียงที่เกิดจากธรรมชาติ หรือเสียงที่เกิดจากมนุษย์สร้างขึ้น

2.4.3 การทำจังหวะ (Rhythms) หมายถึง การแสดงออกของเด็กปฐมวัยด้วยการใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย หรือใช้อุปกรณ์เคาะจังหวะประกอบให้เกิดความคล้อยคลึงหรือมีความสัมพันธ์จังหวะที่ได้ยินจากเพลง

2.4.4 การทำเสียงสูง – เสียงต่ำ (Meters of Words) หมายถึง การแสดงออกของเด็กปฐมวัยด้วยการเปล่งเสียงที่มีทั้งเสียงสูง และเสียงต่ำให้เกิดความคล้อยคลึงกับเสียงของเพลงที่ได้ยิน

2.4.5 การทำทำนองเพลง (Inflections) หมายถึง การแสดงออกของเด็กปฐมวัยด้วยการเปล่งเสียงให้เกิดความต่อเนื่อง โดยมีเสียงสูง เสียงต่ำ เสียงสั้น เสียงยาว ให้มีความสัมพันธ์หรือสอดคล้องกับทำนองเพลงที่ได้ยิน

3. แบบประเมินพหุปัญญาด้านภาษาของเด็กปฐมวัย หมายถึง ชุดเครื่องมือที่ใช้สำหรับตัดสินระดับความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษาของเด็กปฐมวัยระดับอายุ 5 – 6 ปี เป็นรายบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบตอบปากเปล่า และแบบปฏิบัติ จำนวน 4 ฉบับ ดังนี้

3.1 แบบประเมินตอบปากเปล่า หมายถึง ชุดของคำถาม ซึ่งเป็นคำพูด หรือสถานการณ์ เพื่อใช้ตัดสินระดับความสามารถทางภาษา ตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา โดยให้เด็กตอบคำถามจากคำพูด หรือสถานการณ์ที่กำหนดตามความคิดของตนเอง จำนวน 2 ฉบับ

3.2 แบบประเมินปฏิบัติ หมายถึง ชุดของคำสั่ง เพื่อตัดสินการปฏิบัติที่แสดงออกถึงความสามารถทางภาษาตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา โดยให้เด็กปฏิบัติตามคำสั่ง และเงื่อนไขที่กำหนดให้ถูกต้อง จำนวน 2 ฉบับ

4. คุณภาพของแบบประเมินพหุปัญญาด้านภาษา หมายถึง ประสิทธิภาพของชุดเครื่องมือในการประเมินความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษาของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม ได้แก่

4.1 ความตรง (Validity) หมายถึง ความถูกต้องแม่นยำของเครื่องมือวัดความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ที่สามารถวัดได้สอดคล้องและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis: CFA) และความตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)

4.2 ความเที่ยง (Reliability) หมายถึง ความคงที่ของผลการประเมินจากเครื่องมือประเมินปัญญาทางภาษาตามทฤษฎีพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งคำนวณค่าความเที่ยงของแบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อความหมายของคำ แบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อคำสั่ง แบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และแบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อการรับรู้ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) คำนวณค่าความเที่ยงของแบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อความหมายของคำ แบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อคำสั่ง แบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และแบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อการรับรู้ ด้วยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คะแนนและผู้ประเมินค่า (Interater Correlation)

4.3 ความยาก (Difficulty) หมายถึง อัตราส่วนระหว่างจำนวนผู้ตอบถูกในแบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อความหมายของคำ แบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อคำสั่ง แบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และแบบประเมินปัญญาทางภาษาด้านการตอบสนองต่อการรับรู้

4.4 อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึง ความสามารถของเครื่องมือประเมินปัญญาทางภาษาตามทฤษฎีพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย ในการจำแนกผู้เข้าสอบที่มีความสามารถทางพหุปัญญาทางภาษาสูงและผู้เข้าสอบที่มีความสามารถทางพหุปัญญาทางภาษาดำออกจากกันได้

5. เกณฑ์ปกติ (Norms) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติที่ใช้ สำหรับตีความหมายคะแนนที่ได้จากการทดสอบเด็กปฐมวัย ด้วยแบบประเมินวัดความสามารถทางพหุปัญญาทางภาษา ซึ่งสามารถบอกระดับความสามารถของเด็กว่ามีความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษาในแต่ลักษณะระดับใดของกลุ่มประชากร สำหรับในงานวิจัยนี้เกณฑ์ปกติใช้คะแนนที่ปกติ

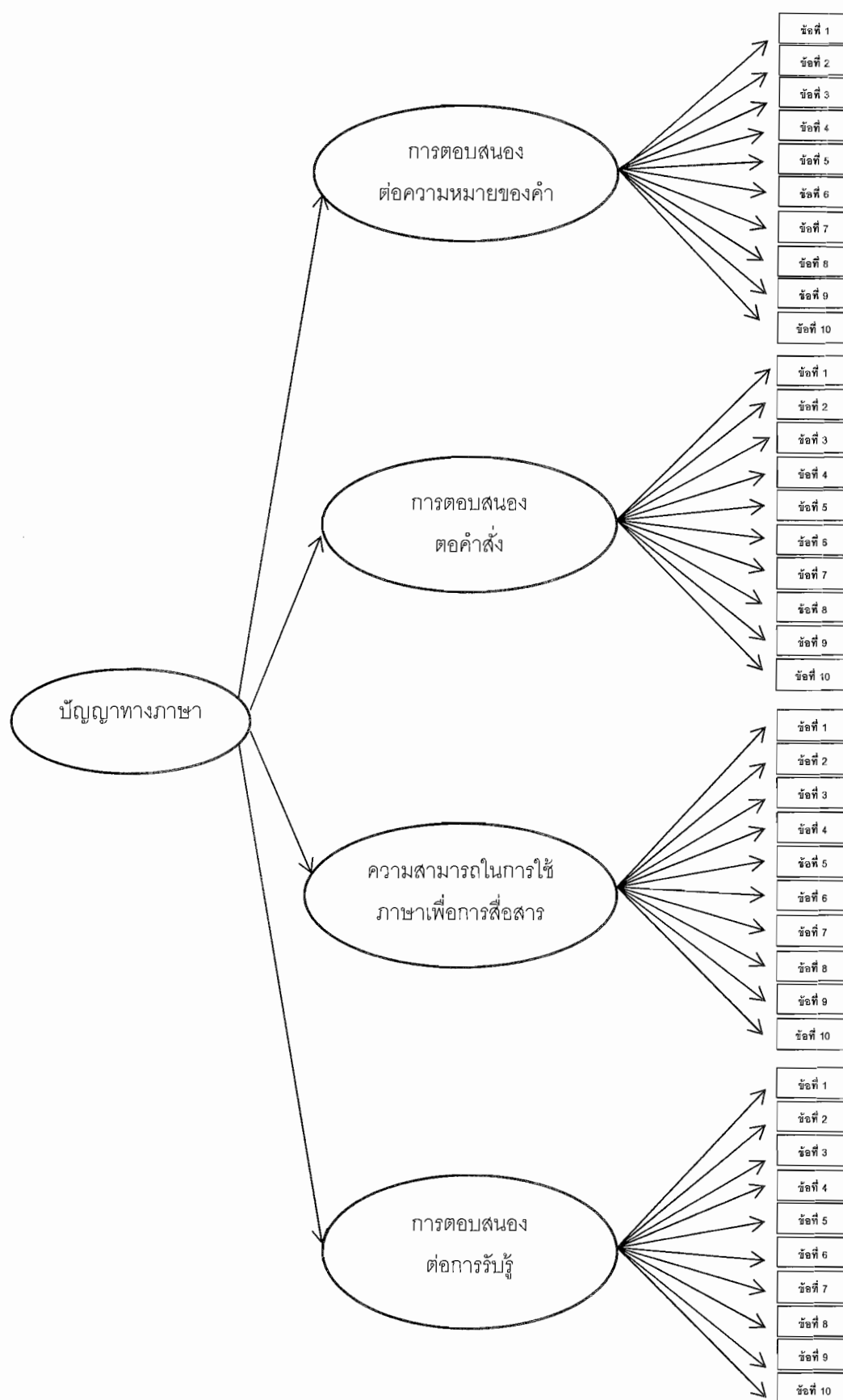
6. เกณฑ์การให้คะแนน หมายถึง แนวทางการให้คะแนน ซึ่งแบ่งเป็นระดับคะแนน พร้อมคำอธิบายปัญญาทางภาษาในแต่ละระดับของเด็กปฐมวัย อายุ 5 – 6 ปี จากการประเมิน ด้วยแบบประเมินปัญญาทางภาษาตามทฤษฎีพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับ 2 ระดับ 1 และระดับ 0

7. คู่มือการประเมินปัญญาทางภาษาตามทฤษฎีพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง เอกสารให้ความรู้เพื่ออำนวยความสะดวกและเป็นแนวทางในการปฏิบัติแก่ครู หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยในการใช้แบบประเมิน จำนวน 4 ฉบับ แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ ส่วนแรก ประกอบไปด้วย ความหมายของปัญญาทางภาษาของเด็กปฐมวัย โครงสร้าง ของแบบประเมิน การดำเนินการใช้แบบประเมิน การพัฒนาแบบประเมิน คุณภาพของแบบ ประเมิน และการสร้างเกณฑ์ปกติ และส่วนที่สองแบ่งการดำเนินการใช้คู่มือออกเป็น 4 ฉบับ แต่ละฉบับประกอบไปด้วยส่วนประกอบของคู่มือ ดังนี้ ความมุ่งหมายของการใช้แบบประเมิน ลักษณะของแบบประเมิน ขั้นตอนเตรียมการประเมิน อุปกรณ์ประกอบการประเมิน วิธีดำเนินการ ประเมิน การใช้คำถามในการประเมิน และแนวทางการให้คะแนน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างเครื่องมือประเมินความสามารถทางพหุปัญญาสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Gardner, 2004) ด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ซึ่งมี 4 ลักษณะ ได้แก่ การตอบสนองต่อความหมายของคำ การตอบสนองต่อคำสั่ง ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และการตอบสนองต่อการรับรู้

การสร้างเครื่องมือประเมิน ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของปัญญาทางภาษา ตามทฤษฎีพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย สำหรับใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ และสามารถตรวจสอบ ว่าเครื่องมือสามารถประเมินพฤติกรรมได้ตรงตามทฤษฎีพหุปัญญาทางด้านภาษาของการ์ดเนอร์ หรือไม่ โดยการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังภาพที่ 1 – 1

ภาพที่ 1 – 1 กรอบแนวคิดของการสร้างเครื่องมือประเมินปัญญทางภาษาของเด็กปฐมวัย